

บทที่ 4 บริบทของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาความเป็นไปได้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตามพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ได้ทำการศึกษาบริบทของพื้นที่ศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรมประเพณี และด้านที่เกี่ยวข้องกับงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 4.1 ด้านกายภาพ
- 4.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.3 ด้านสังคม
- 4.4 ด้านเศรษฐกิจ
- 4.5 ด้านวัฒนธรรมประเพณี
- 4.6 บริบทผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

4.1 ด้านกายภาพ

4.1.1 ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ตั้งอยู่ที่บ้านโพนทราย หมู่ที่ 3 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ขึ้นอยู่กับ อำเภอเขื่องใน อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ของอำเภอ เขื่องใน ห่างจากอำเภอเขื่องใน ประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ 68 กิโลเมตร

4.1.2 อาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทยมีอาณาเขตติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

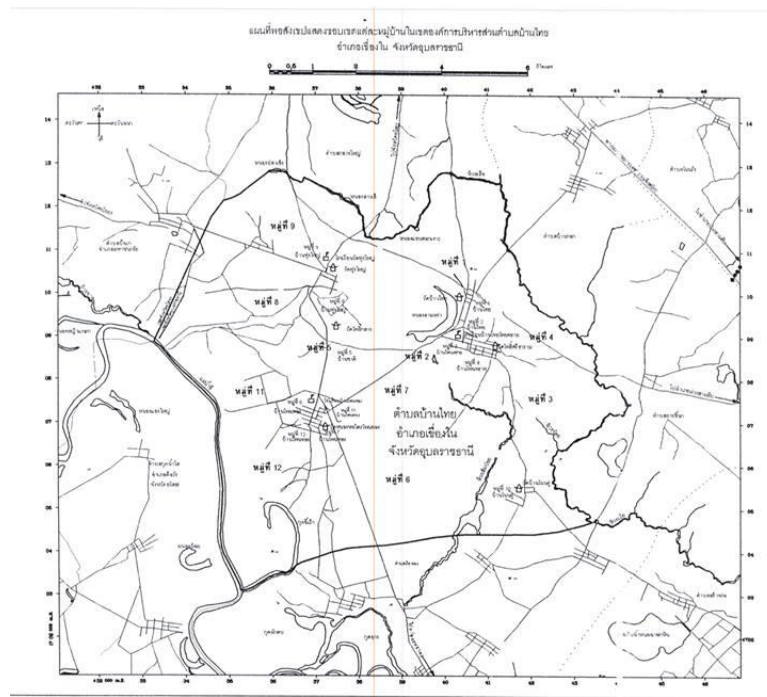
ทิศใต้ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบล ยางซิ้ง ตำบลค้อทอง อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลกลางใหญ่ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี และองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกอก

องค์การบริหารส่วน
ตำบลกลางใหญ่

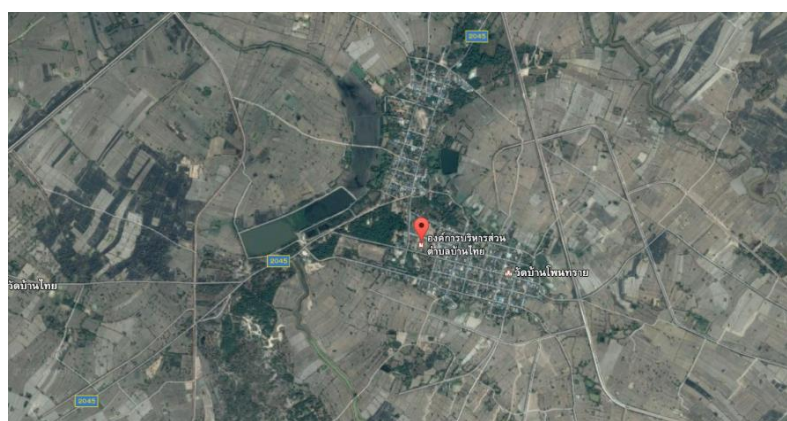
องค์การบริหารส่วน
ตำบล ยางขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลค้อทอง

ภาพที่ 1 ลักษณะที่ตั้งตำบลบ้านไทย(องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2017)

4.1.3 สภาพทั่วไปหรือกายภาพ

ลักษณะภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ โดยมีแม่น้ำชีเป็นเขตแดน ทางทิศตะวันตกและทิศใต้

ภาพที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ภายในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพท้องถื่นเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแหล่งน้ำล้อมรอบบริเวณชุมชน บ้านเรือนส่วนใหญ่ในชุมชนจะเป็นบ้าน 2 ชั้น ยกใต้ถุนสูง ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูกและการทำเกษตรกรรม ลักษณะทางภูมิอากาศ มี 3 ฤดู ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม – มิถุนายน ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่ กรกฎาคม – ตุลาคม และฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน – กุมภาพันธ์

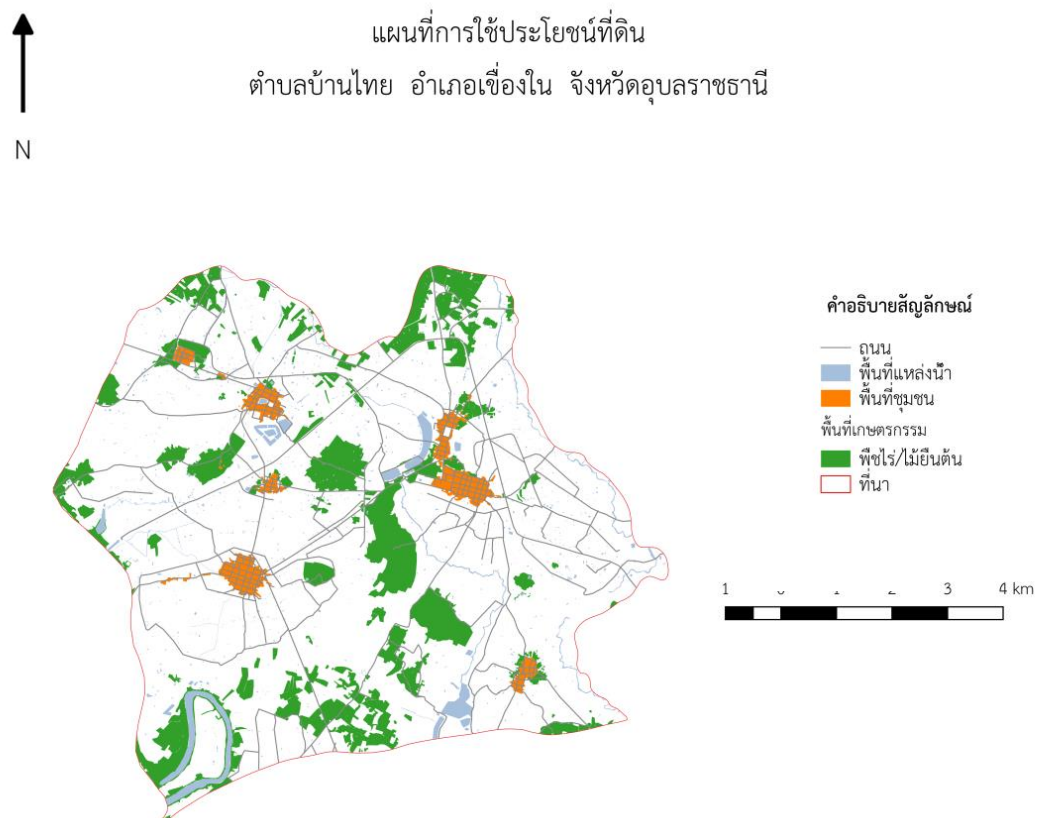

ภาพที่ 3 แสดงถึงลักษณะทางกายภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย
(ที่มา : วันที่ 6 มิถุนายน 2560)

4.2 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.2.1 ดิน ลักษณะของดินในพื้นที่ตำบลบ้านไทย มีลักษณะเป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งในการทำวิจัย ผู้วิจัยอาศัยเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศในการแปลตีความข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมจาก Google

Map เพื่อสร้างชั้นข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use) เพื่อแสดงให้เห็นถึงทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่ โดยใช้ระบบการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (2555) เพื่อกำหนดระบบการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในระดับที่ 1 และระดับที่ 2 ถือเป็นระบบการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมาตรฐานสามารถนำไปใช้ร่วมกับทุกหน่วยงาน รายละเอียดดังภาพ

ภาพที่ 4 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านไทย

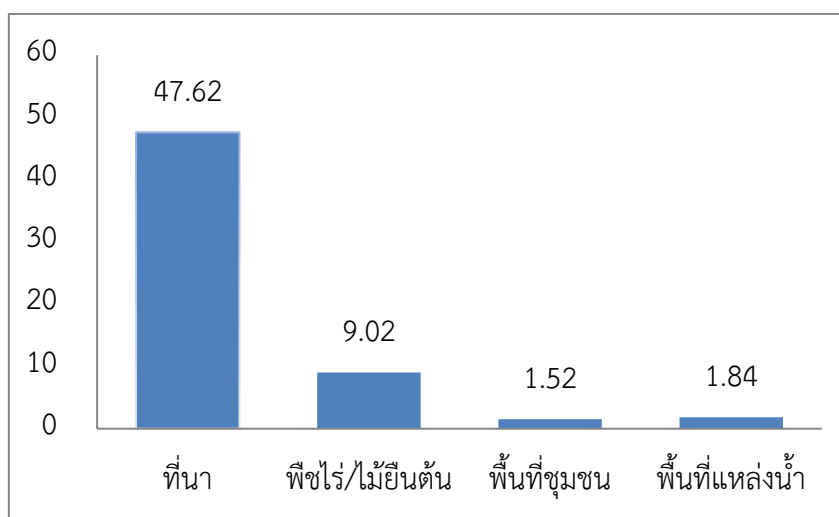
จากภาพที่ 4 แผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินตำบลบ้านไทย สามารถคำนวณพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทในเขตตำบลบ้านไทย

รหัส	ความหมาย	จำนวน (ตร.กม.)
------	----------	----------------

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	การใช้ประโยชน์ที่ดิน	
A1	ที่นา	47.62
A2-A3	พืชไร่/ไม้ยืนต้น	9.02
F	พื้นที่ป่า	-
U	พื้นที่ชุมชน	1.52
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	1.84
รวมทั้งสิ้น		60.00

จากตารางที่ 4.1 สามารถแสดงแผนภูมิร้อยละของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท ดังภาพที่ 4-5

ภาพที่ 5 ร้อยละของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

4.2.2 น้ำ พื้นที่ตำบลบ้านไทยมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มและพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการทำการเกษตรและมีแหล่งน้ำธรรมชาติของตำบลบ้านไทย ดังนี้

4.2.2.1 แม่น้ำ จำนวน 1 สาย ดังนี้

- แม่น้ำชี

4.2.2.2 หนองน้ำสาธารณะประโยชน์ จำนวน 19 แห่ง ดังนี้

- หนองสามหง่า หมู่ที่ 3,4

- หนองเลิง หมู่ที่ 10

- หนองปลาแปว หมู่ที่ 6

- หนองโดน	หมู่ที่ 6
- หนองสัมปอ	หมู่ที่ 6
- หนองนาแซง	หมู่ที่ 7
- หนองเชียงอัม	หมู่ที่ 7
- หนองบักดง	หมู่ที่ 7
- หนองเล่นมูบ	หมู่ที่ 7
- หนองส้มโฮง	หมู่ที่ 8
- หนองหัวควาย	หมู่ที่ 8
- หนองนอย	หมู่ที่ 9
- หนองวังใหญ่	หมู่ที่ 9
- หนองบัวแดง	หมู่ที่ 9
- หนองสวนยา	หมู่ที่ 9
- หนองแหลม	หมู่ที่ 5
- หนองตอกเกี้ยว	หมู่ที่ 5
- หนองบัว	หมู่ที่ 2
- หนองคอกเงาะ	หมู่ที่ 2

4.2.2.3 ลำห้วย คลอง แม่น้ำ บึง จำนวน 6 สาย ดังนี้

- ลำห้วยเรือ
- ลำห้วยน้อย
- บึงทุ่งใหญ่
- บึงขโมย
- แม่น้ำชี
- สระประทุมทิพย์

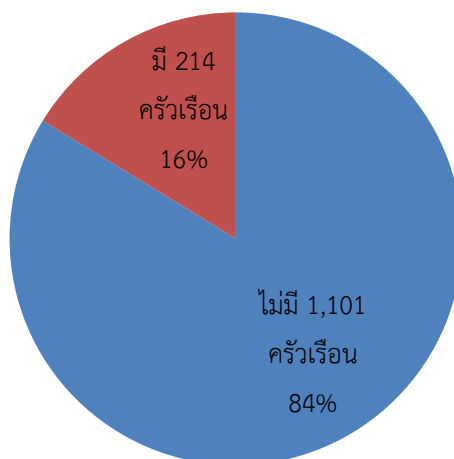
4.2.2.4 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านทุ่งใหญ่ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนทองหมู่ 1 สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโพนทองหมู่ 2

4.2.2.5 ระบบชลประทานระบบท่อ จำนวน 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านทุ่งใหญ่ กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านโพนทราย กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านโพนทอง

4.2.3 สิ่งแวดล้อม

4.2.3.1 ครั้วเรือนที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม จากการสอบถามปัญหาสิ่งแวดล้อม ครั้วเรือนในชุมชนบ้านไทย พบครั้วเรือนที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 16.00 ไม่มีปัญหา คิดเป็นร้อยละ 84.00

ครั้วเรือนที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม

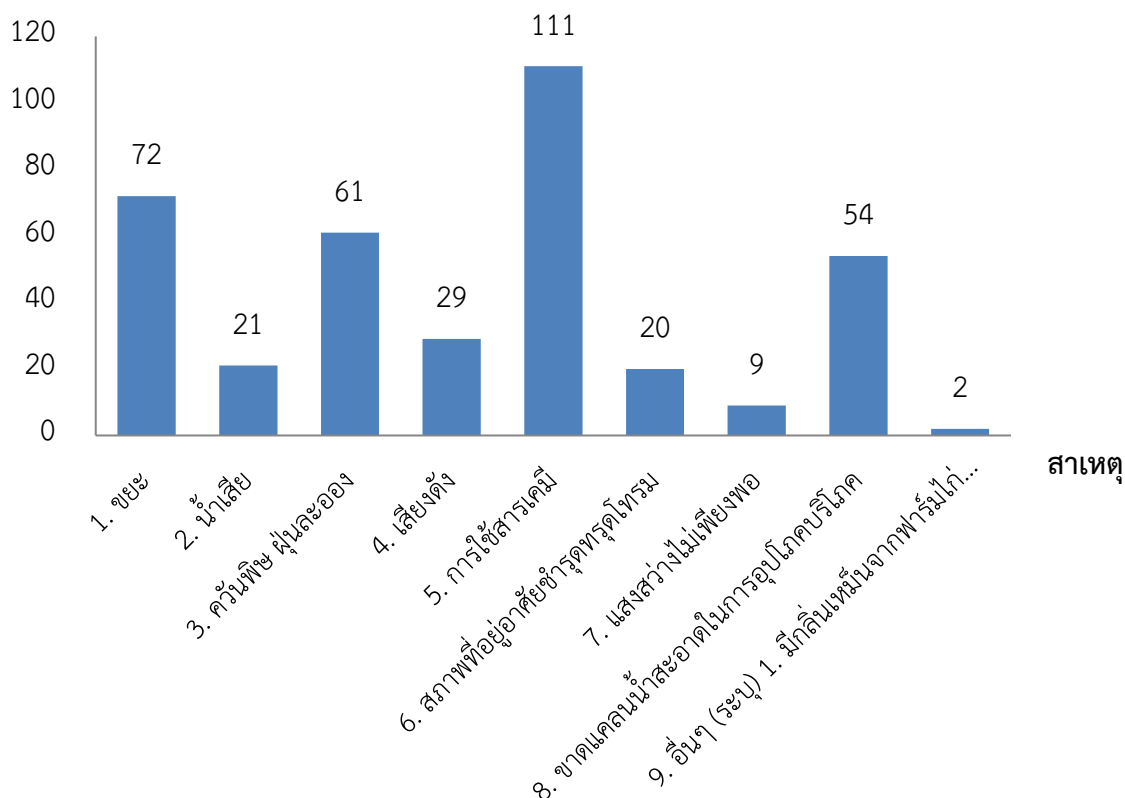

ภาพที่ 6 ร้อยละครั้วเรือนตำบลบ้านไทยที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม
(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

4.2.3.2 ประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อมของครั้วเรือน

จากการสำรวจ เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในครั้วเรือนชุมชนตำบลบ้านไทย จำแนกตามประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังภาพ

จำนวนครั้วเรือน

ภาพที่ 7 ร้อยละครัวเรือนตำบลบ้านไทยที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

จากภาพที่ 7 พบว่าจำนวนหลังคาเรือนที่มีปัญหาสิ่งแวดล้อมจำแนกตามประเภทของปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการใช้สารเคมี จำนวน 111 ครัวเรือน รองลงมาคือขยะ จำนวน 72 ครัวเรือน น้อยที่สุด คือ อื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาการมีกลิ่นเหม็นจากฟาร์มไก่และตั้งเสาโทรศัพท์ใกล้บ้าน จำนวน 2 ครัวเรือน

4.2.4 แหล่งใช้ประโยชน์

ตำบลบ้านไทยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมมีแหล่งน้ำหลายแห่งซึ่งทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ และแหล่งประโยชน์ในพื้นที่ตำบลบ้านไทย ดังนี้

- โรงเรียนบ้านไทยวิทยาคม
- โรงเรียนบ้านไทยโพนทราย
- โรงเรียนบ้านโนนคู่
- โรงเรียนบ้านชาติสามัคคี
- โรงเรียนบ้านโพนทอง

- โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไทยโพนทราย
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโพนทอง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งใหญ่
- วัด 10 แห่ง
- ศาลาประชาคม 12 แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไทย
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโพนทอง
- ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
- ประปาหมู่บ้าน 6 แห่ง

4.3 ด้านสังคม

4.3.1 ประวัติความเป็นมาของตำบล

บรรพบุรุษ อพยพมาจากโคราช มาตั้งรกรากริมหนองสามหง่า ซึ่งมีผู้นำ ชื่อ หมื่นขุนศรี เป็นกำนันคนแรกของตำบลบ้านไทย คนที่ 2 ชื่อ นายสิงห์ สายเมฆ คนที่ 3 ชื่อ นายเอนก บุญถูกประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาและปั้นหม้อดิน พื้นที่ของตำบลบ้านไทย สมัยก่อนมี 3 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านกอก บ้านคล้อทอง บ้านกลางใหญ่ ต่อมามีการแยกเขตการปกครองเป็นตำบล ตำบลบ้านไทยได้ถูกแยกออกมาปกครองเป็นตำบลบ้านไทย ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน กำนันคนปัจจุบันคือ นายสมภาร วงศาสนธิ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเชียงใน อยู่ห่างจากอำเภอ 17 กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือจรดตำบลบ้านกอก ทิศใต้จรดตำบลคล้อทอง ทิศตะวันออกจรดตำบลยางซึกและตำบลคล้อทอง ทิศตะวันตกจรดตำบลกลางใหญ่ ตำบลบ้านไทย มีพื้นที่รวมประมาณ 60 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 37,500 ไร่ปัจจุบันตำบลบ้านไทย มี 12 หมู่บ้านจากข้อมูลตำบล (TACNAP) พบว่าประชากรทั้งหมดประชากรทั้งหมดมี 5,434 คน หญิง 2,802 คน ชาย 2,632 คน หมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดคือหมู่ที่ 10 รองลงมาคือหมู่ที่ 3 และหมู่ที่มีประชากรน้อยที่สุดคือ หมู่ที่ 4

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย เมื่อปี พ.ศ. 2540 โดยปัจจุบันนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย คือ นายบุญเลิศ ผ่องราศรี

4.3.2 สภาพการเมืองการปกครอง

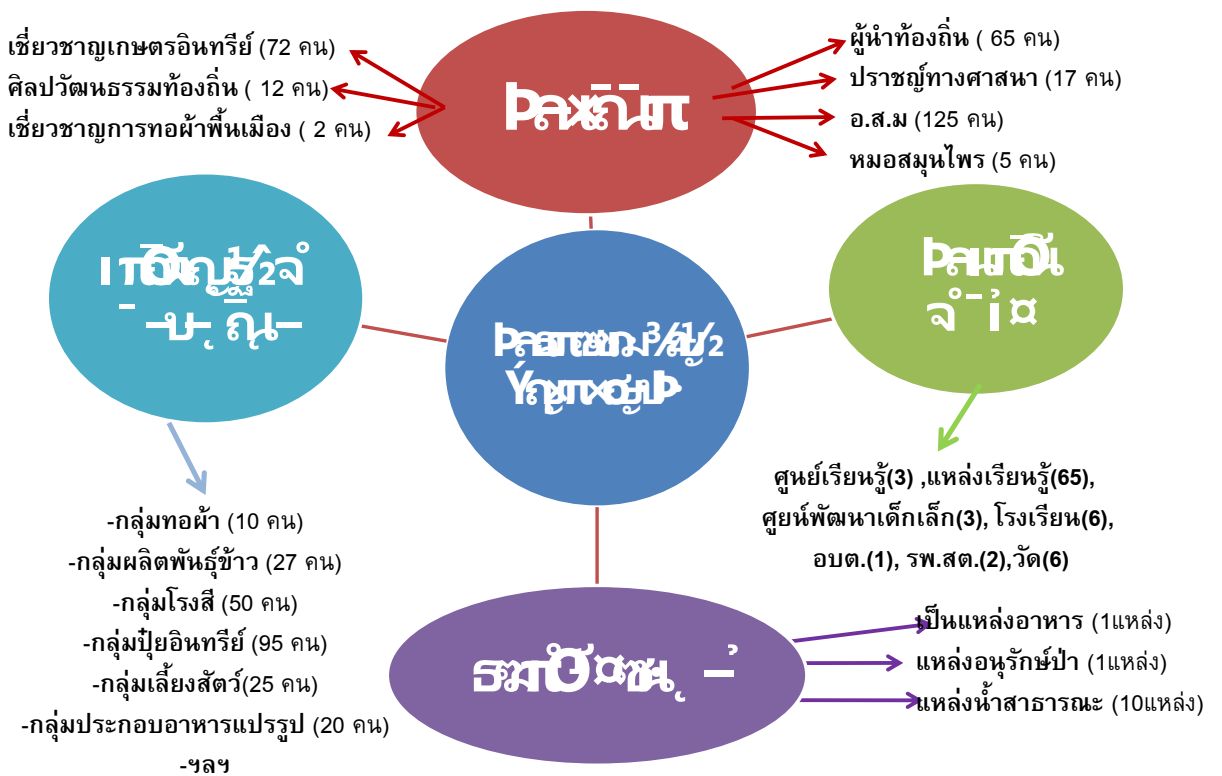
เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการปกครองตามระบบของทางราชการ สถานการณ์ทางการเมือง การหาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิก อบต. และผู้บริหาร มีการหาเสียงเป็นไปตามระบอบประชาธิปไตย และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมการเลือกตั้งมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 76.14 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมี นายบุญเลิศ ผ่องราศรี เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทยและนายสมภาร วงศาสนธิ เป็นกำนันตำบลบ้านไทย และมีผู้นำทั้ง 12 หมู่บ้าน สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลบ้านไทยสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ ความกินดี อยู่ดี ของประชาชนทำให้ชุมชนเข้มแข็งด้วยทุนทางสังคมของแต่ละชุมชน โดยตำบลบ้านไทยแบ่งการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังต่อไปนี้

หมู่ที่ 1	บ้านไทย	นายวิชาญ	ไชยศรีชะ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2	บ้านไทย	นายมิตรชัย	บุญเอก	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านโพนทราย	นายวรจักร	ประกอบศรี	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 4	บ้านโพนทราย	นายสมภาร	วงศาสนธิ	เป็นกำนันตำบลบ้านไทย
หมู่ที่ 5	บ้านชาติ	นายบุญมี	แสนสวาท	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านโพนทอง	นายอัมพร	พิณทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านโพนทอง	นายบุญ	ทวิศรี	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านทุ่งใหญ่	นายสุนันท์	แก่นสาร	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9	บ้านทุ่งใหญ่	นายสุรชาติ	ตั้งมัน	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 10	บ้านโนนคู่	นายสนิท	บุญสืบ	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 11	บ้านโพนทอง	นายอำคา	พิณทอง	เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 12	บ้านโพนทอง	นายวาณิช	เดชพันธ์	เป็นผู้ใหญ่บ้าน

4.3.3 สภาพสังคมวัฒนธรรม

เนื่องจากบรรพบุรุษของชาวตำบลบ้านไทย มีการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอีสาน โดยชาวบ้านยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมอีสานตามฮีต 12 คอง 14 โดยมีบุญประเพณีในด้านต่างๆ เช่น บุญคูณลาน บุญข้าวจี บุญมหาชาติ บุญสงกรานต์ บุญออกพรรษา บุญกฐิน บุญเข้าพรรษา เป็นต้นภาษาที่ใช้ในพื้นที่จะเป็นภาษาอีสาน

4.3.4 **ทุนและศักยภาพ** จากการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ตำบลบ้านไทย จะเห็นว่าทุนและศักยภาพของตำบลบ้านไทย ได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) ทุนบุคคล ที่มากที่สุดคือ อสม. ถึง 125 คน รองลงมาคือผู้เชี่ยวชาญด้านเกษตรอินทรีย์ 72 คน 2) ทุนกลุ่มและองค์กร ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้ถึง 65 แหล่ง 3) ทุนการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งมีสมาชิกกลุ่มปุ๋ยอินทรีย์จำนวนมากสุดถึง 95 คน รองลงมาคือกลุ่มโรงสี 50 คน และ 4) ทุนแหล่งประโยชน์ ซึ่งมีทั้งป่าชุมชนและหนองน้ำสาธารณะ

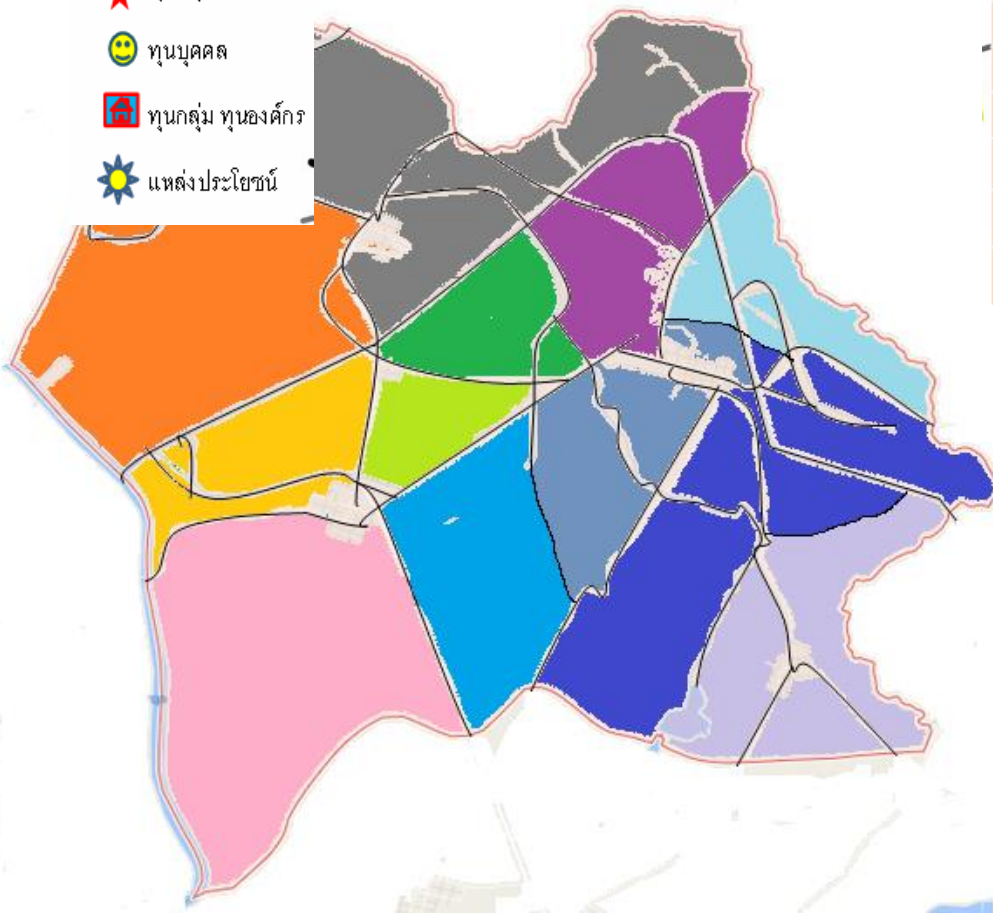
ภาพที่ 8 ทุนและศักยภาพในตำบลบ้านไทย

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

จากภาพที่ 4-8 แสดงให้เห็นตำแหน่งของทุนและศักยภาพตำบลบ้านไทย ซึ่งกระจายอยู่ทั้ง 12 หมู่บ้าน ซึ่งจะพบว่ากลุ่มอาชีพมีจำนวนมากที่สุด รวมถึง 294 คน รองลงมาคือทุนบุคคลที่เป็นคนเก่ง คนนำ คนสำคัญ มีทุกหมู่บ้านรวม 120 คน ทุนองค์กร หน่วยงาน มี 84 คน และแหล่งประโยชน์มีเพียงบางหมู่ ซึ่งแสดงรายละเอียดได้ด้วยแผนที่ดังภาพ

หมู่บ้าน	★	😊	🏠	☀️
1	15	10	5	-
2	17	8	6	-
3	20	11	6	-
4	29	12	6	-
5	10	5	2	-
6	50	14	10	-
7	25	10	10	1
8	24	11	10	-
9	27	9	10	1
10	15	5	5	-
11	39	13	5	1
12	23	12	9	-
รวม	294	120	84	3

- ★ ทุนกลุ่มอาชีพ
- 😊 ทุนบุคคล
- 🏠 ทุนกลุ่ม ทุนองค์กร
- ☀️ แหล่งประโยชน์

ภาพที่ 9 แผนที่ทุนและศักยภาพตำบลบ้านไทย

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

4.3.5 ประชากร

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,704 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 6,437 คน โดยแยกเป็นชาย จำนวน 3,154 คน แยกเป็นหญิง จำนวน 3,283 คน (ข้อมูลจากฝ่ายทะเบียนราษฎรอำเภอเชิงइन (ณ เดือน พฤษภาคม 2559) โดยแยกเป็นหมู่บ้านต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนประชากรในตำบลบ้านไทย

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร		รวม
			ชาย	หญิง	
1	บ้านไทย	83	166	162	328
2	บ้านไทย	124	199	212	411
3	บ้านโพนทราย	176	320	353	673
4	บ้านโพนทราย	188	338	355	693
5	บ้านชาติ	89	169	182	351
6	บ้านโพนทอง	126	237	244	481
7	บ้านโพนทอง	181	324	342	666
8	บ้านทุ่งใหญ่	165	323	334	657

9	บ้านทุ่งใหญ่	242	479	454	933
10	บ้านโนนคู่	86	177	193	370
11	บ้านโพนทอง	114	214	239	453
12	บ้านโพนทอง	130	208	213	421
รวม		1,704	3,154	3,283	6,437

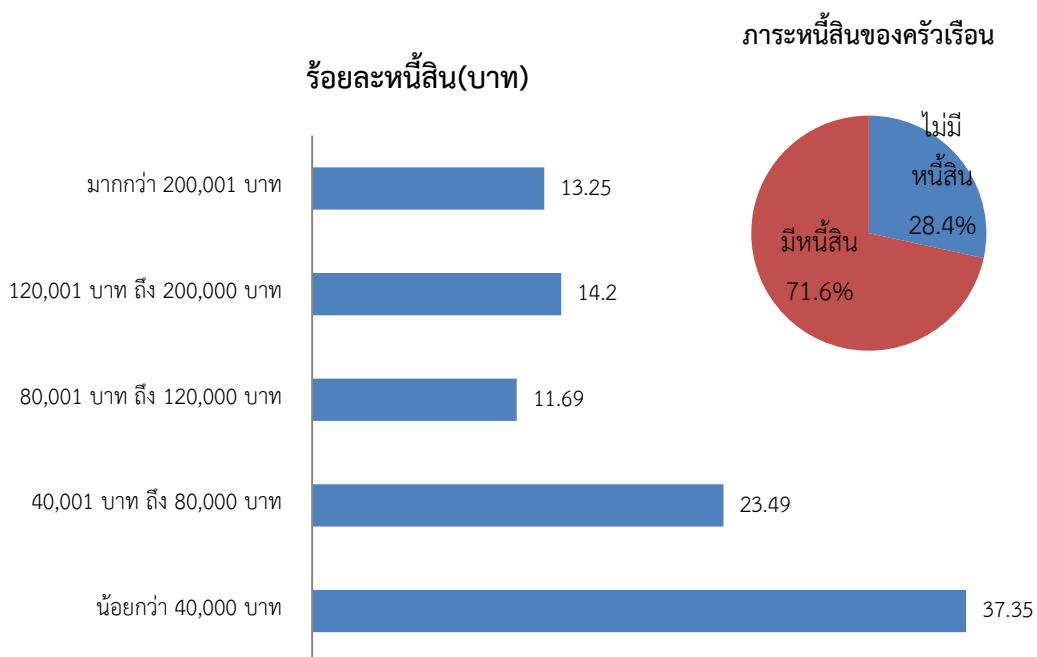
4.4 ด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนตำบลบ้านไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาทำไร่ ทำให้ตำบลบ้านไทยเป็นตำบลที่เด่นในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งเป็นการสืบทอดต่อๆ กันมาเป็นชุมชนที่มีความพอเพียงและมีความช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกันยังคงยึดวิถีชีวิตแบบเรียบง่าย ตำบลบ้านไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในตำบลไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมการศึกษาดูงานและการสนับสนุนงบประมาณให้กู้ยืมไม่มีดอกเบี้ยเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งโดยให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์จึงทำให้เกิดกลุ่มงานต่างๆ ขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโรงสีชุมชน กลุ่มจักสาน กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ตำบลบ้านไทย กลุ่มผลิตพันธุ์ข้าวตำบลบ้านไทย เป็นต้น

4.4.1 ภาระหนี้สินในครัวเรือน

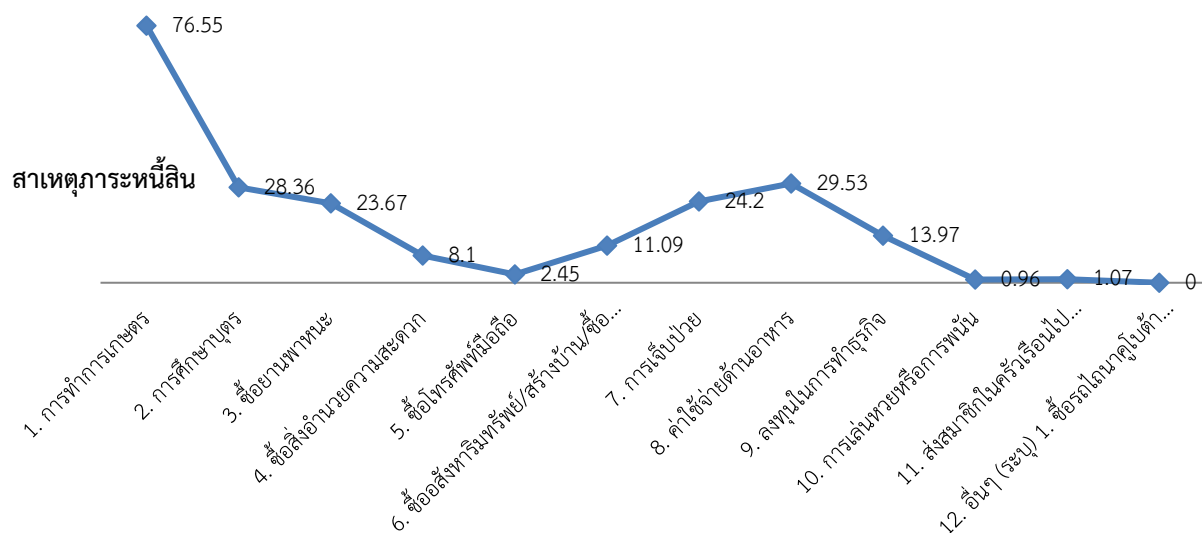
จำแนกตาม
ภาระหนี้สิน
ของครัวเรือน

N : 1,310 ครัวเรือน

ภาพที่ 10 ภาระหนี้สินของครัวเรือนจำแนกตามสาเหตุ
(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

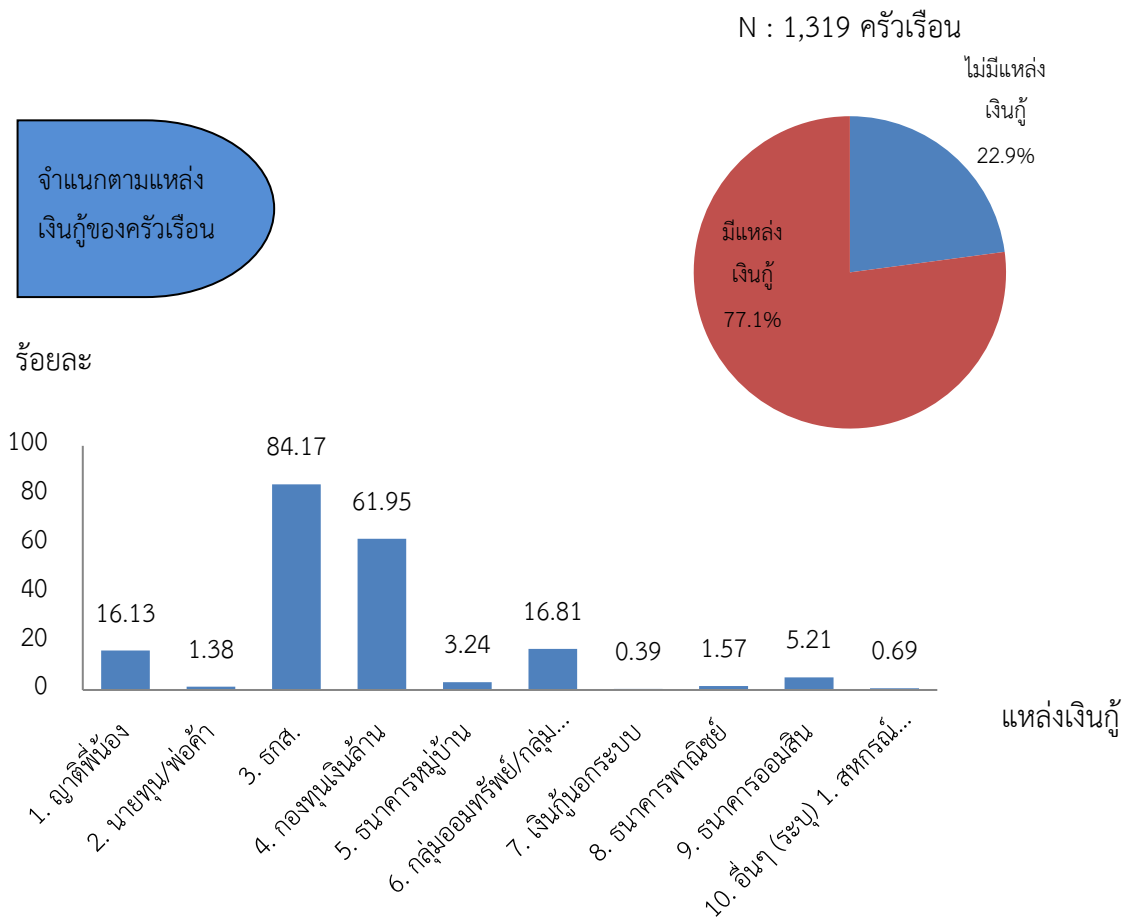
จากภาพที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลด้านภาระหนี้สินของครัวเรือน ประชากรของตำบลบ้านไทย มีภาระหนี้สิน ร้อยละ 71.60 ส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน น้อยกว่า 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.35 โดยพบว่าสาเหตุหลักของภาระหนี้สิน คือ การทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 76.55 แสดงดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 สาเหตุหลักของการเป็นหนี้สินในครัวเรือน

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

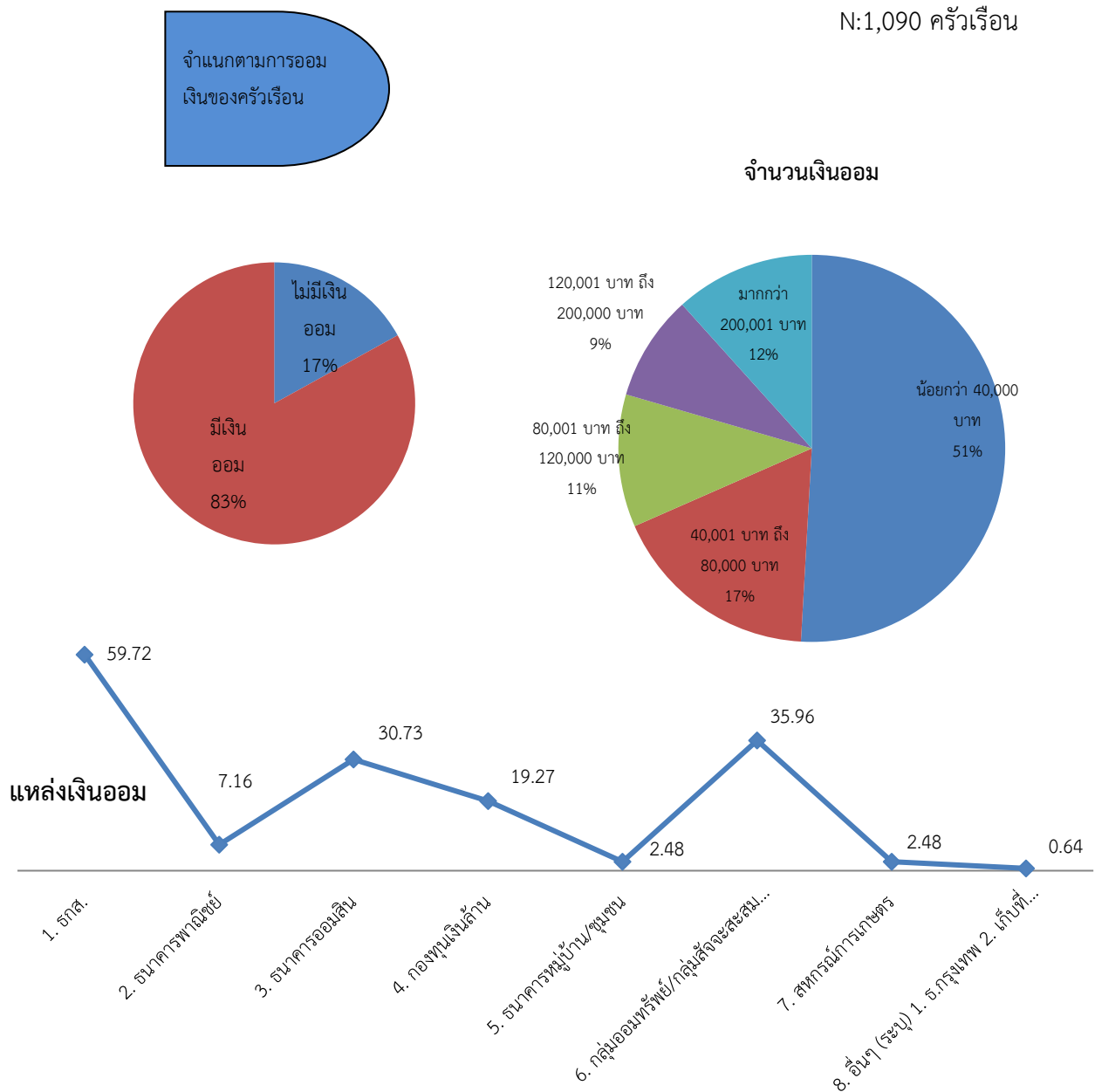
4.4.2 แหล่งกู้ยืมเงินของครัวเรือน จากภาพที่ 11 ครัวเรือนของตำบลบ้านไทย มีการกู้ยืมร้อยละ 71.10 และพบว่าแหล่งกู้ยืมส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 84.17 รองลงมาคือ กองทุนเงินล้าน ร้อยละ 61.95 รายละเอียดแสดงดังภาพ

ภาพที่ 12 แหล่งกู้ยืมเงินของครัวเรือน

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

4.4.3 แหล่งเงินออมของคนในชุมชน

ภาพที่ 13 แหล่งเงินออมของครั้วเรือน

(ที่มา : รายงานการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล(TCNAP)องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไทย, 2559)

4.5 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านไทย เกี่ยวกับงานประเพณีและงานประจำปีแยกรายละเอียดดังนี้

1. **การกินตอง** หมายถึง งานพิธีมงคลสมรสซึ่งมีความแตกต่างกับที่อื่นอยู่บ้างในส่วนปลีกย่อย โดยมักจะเรียกพิธีแต่งงานว่า “การกินตอง” ซึ่งหมายความในลักษณะผูกพันเกี่ยวตองฝ่ายหญิงฝ่ายชายจะตองซึ่งกันและกันเรียกว่า “พ่อตอง แม่ตอง”

2. **การทำบุญบั้งไฟ** ประเพณีทำบุญบั้งไฟ คือบุญเดือนหกทำขึ้นบูชาอารักษ์ามเหศักดิ์หลักเมืองถือเป็นประเพณีขอฝนที่ได้ทำมาตั้งแต่บรรพกาล คือ บั้งไฟน้อย บั้งไฟแสน การแห่บั้งไฟมักจะจัดเป็นขบวนพอรำหรือเซิ้ง ซึ่งมีลีลาที่งดงามอ่อนช้อยตามประเพณีของหมู่บ้านนั้น ๆ

3. **การทำบุญข้าวประดับดิน** การทำบุญข้าวประดับดินนิยมทำกันในวันแรม 13 -14 ค่ำ เดือนเก้า โดยการห่ออาหารหรือของขบเคี้ยวเป็นห่อนำไปถวายทานหรือนำไปห้อยตามต้นไม้ข้าง ด้วยเหตุนี้จึงเรียกข้าวประดับดิน

4 **การทำบุญข้าวสาก** ชาวบ้านนิยมทำกันในวันขึ้นสิบค่ำ เดือนสิบ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “งานบุญเดือนสิบ” ข้าวสากนั้นมาจากคำว่า “สาก” เพราะบางเวลาถวายพระสงฆ์ไม่เจาะจงว่าถวายรูปใดจึงจัดทำเป็นสากชื่อเจ้าภาพจับได้ของใครก็นำไปถวายตามนั้น

5. **การทำบุญออกพรรษา** ชาวพุทธนิยมทำอันดับแรกคือการถวายปราสาทผึ้ง โดยใช้ไม้ไผ่จักตอกสานเป็นปราสาทล้อมและมุงด้วยกาบกล้วย เอาผึ้งไปต้มให้เปื่อยแล้วจุ่มเป็นดอกแล้วนำไปเสียบประดับหลังคาปราสาทข้างในมีขนม นมเนย ข้าวต้ม กล้วย อ้อย เสือ หมอน ฝ้ายและอื่นๆ เวลาประมาณทุ่มเศษ ๆ จะแห่ไปทอดเพื่อถวายพระ

6. **ไหลเรือไฟ** เป็นประเพณีที่นิยมทำกันในวันออกพรรษา คือการปล่อยเรือไฟ ชาวอุบลฯ เรียกว่า “ไหลเฮือไฟ” คือการนำเอาท่อนกล้วยหรือท่อนไม้มาทำเป็นรูปเรือ เวลาประมาณทุ่มเศษ ก็จะนำมาจุดไฟโดยใช้ขี้ไต้หรือน้ำมันยางแล้วปล่อยเรือไฟให้ไหลไปตามน้ำจะมีการตีฆ้อง ตีกลองตามวัดต่าง ๆ พระสงฆ์จะจัดทำเรือไฟขึ้นในวัดตรงหน้าโบสถ์ ตอนกลางคืนจะนำดอกไม้รูปเทียนมาจุดบูชาเป็นพุทธบูชา

7. **ประเพณีแห่เทียนพรรษา** เป็นประเพณีทางพุทธศาสนาของชาวจังหวัดอุบลราชธานีโดยกำหนดให้จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 และแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี มีการประกวดต้นเทียน

สำหรับต้นเทียนที่ส่งเข้าประกวดมี 2 ประเภท คือประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก และมีชบวน
แห่อันวิจิตรตระการ

4.6 บริบทผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

การศึกษาความเป็นไปได้ในการเตรียมความพร้อมเพื่อจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตามพื้นที่ทาง
สังคมและวัฒนธรรมตำบลบ้านไทย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ครั้งนี้ จำเป็นต้องทราบ
ข้อมูลพื้นฐานของผู้สูงอายุในระดับตำบลบ้านไทยเป็นลำดับแรกเพื่อวางแผนการสุขุมตัวอย่างและเก็บ
รวบรวมข้อมูล ซึ่งจำนวนผู้สูงอายุเป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร(ผู้สูงอายุ)		
		ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านไทย	23	29	52
2	บ้านไทย	23	35	58
3	บ้านโพนทราย	61	81	142
4	บ้านโพนทราย	62	86	148
5	บ้านชาติ	29	34	63
6	บ้านโพนทอง	39	47	86
7	บ้านโพนทอง	58	60	118
8	บ้านทุ่งใหญ่	46	73	119
9	บ้านทุ่งใหญ่	64	93	157
10	บ้านโนนคู่	31	32	63
11	บ้านโพนทอง	39	48	87
12	บ้านโพนทอง	46	49	95
รวม		521	667	1,188

(ที่มา : ฝ่ายทะเบียนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโพนทอง,2560)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า ประชากรตำบลบ้านไทย ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยชราโดยมีช่วงอายุระหว่าง (60-69 ปี) มีจำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวนผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 1,188 คนเป็นเพศชายจำนวน 521 คน และเพศหญิงจำนวน 667 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ รับจ้างทั่วไป และมีกลุ่มอาชีพเสริมสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ คือกลุ่มอาชีพนํ้ามัน เหลืองกลุ่มอาชีพสานตะกร้า และกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่ผู้สูงอายุได้เข้าร่วม ได้แก่ กลุ่มอาชีพหมอนชิต กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มเมล็ดข้าว กลุ่มแปรรูปอาหาร กลุ่มเลี้ยงไหม กลุ่มโรงสี กลุ่มเลี้ยงโค เป็นต้น (ที่มา : นายเกรียงไกร จันทป รองปลัด อบต.บ้านไทย สัมภาษณ์, 2559) ตำบลบ้านไทย เป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1,2 บ้านไทย หมู่ที่ 3,4 บ้านโพนทราย หมู่ที่ 5 บ้านชาติ หมู่ที่ 6 7 11 12 บ้านโพนทอง หมู่ที่ 8 9 บ้านทุ่งใหญ่ หมู่ที่ 10 บ้านโนนคู่ เดิมมีชาวไทยโคราชมาทำเครื่องปั้นดินเผาจำหน่าย ณ หนองสามหง่า เพราะเป็นที่ดิน ที่เหมาะแก่การทำหม้อดินต่าง ๆ และมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์สำหรับการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบ้านกอก และตำบลกลางใหญ่ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลค้อทอง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบล ยางซึก และตำบลค้อทอง ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลกลางใหญ่ อาชีพหลัก คือ ทำนาทำสวน และทำไร่ อาชีพเสริม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ และ ค้าขาย (ไทยตำบลดอทคอม , 2559)

สภาพการณ์ทั่วไปของผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย ด้านความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ (ADL) พบว่า มีจำนวนผู้สูงอายุ (ADL) จำนวน 530 คน ผลการประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ (ADL) มีจำนวนผู้สูงอายุติดสังคม จำนวน 507 คน คิดเป็นร้อยละ 95.66 ผู้สูงอายุติดบ้าน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.51 มีจำนวนผู้สูงอายุติดเตียง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 และมีผู้สูงอายุที่กลุ่มติดบ้านติดเตียงที่ได้รับการดูแล ปี 2560 ตำบลบ้านไทย จำนวน 17 คน (ที่มา : ฝ่ายทะเบียนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไทย,2560) นอกจากนี้การดูแลระยะยาวด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโพหนอง ในเขตตำบลบ้านไทย พบว่า ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มตามความต้องการการบริการด้านสาธารณสุข แยกประเภทได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เคลื่อนไหวได้บ้างและอาจมีปัญหาการกินหรือการขับถ่ายแต่ไม่มีภาวะสับสนทางสมอง จำนวน 24 คน

กลุ่มที่ 2 เหมือนกลุ่มที่ 1 แต่มีภาวะสับสนทางสมอง จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 3 เคลื่อนไหวเองไม่ได้ และอาจมีปัญหาการกิน หรือขับถ่าย จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 4 เหมือนกลุ่มที่ 3 และมีอาการเจ็บป่วยรุนแรง หรืออยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต จำนวน 4 คน

วิถีชีวิตผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

ผู้สูงอายุตำบลบ้านไทยส่วนใหญ่ จะประกอบกิจกรรมทางศาสนาและมีความสามัคคีกันจัดตั้งกลุ่มต่างๆขึ้นมาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชนไม่ให้เลือนหายไป และได้มีการรวมกลุ่มของเยาวชนที่เข้ามาศึกษาและสืบทอดวัฒนธรรม เพื่อให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุโดยมีผู้สูงอายุในชุมชนเป็นผู้สอนและให้ความรู้ในด้านวัฒนธรรมต่างๆให้แก่เด็ก

ภาพที่ 14 วิธีชีวิตด้านศาสนาของผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

ผู้สูงอายุในตำบลบ้านไทยจะนิยมมาทำบุญตักบาตรทุกวันในช่วงเช้า ในการตักบาตรจะมีข้าว อาหาร น้ำ และขนม พอใส่บาตรเสร็จชาวบ้านก็จะฟังธรรมและรับประทานอาหารในปิ่นโตร่วมกับคนในชุมชน

ภาพที่ 15 วิธีชีวิตของผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

ในการเดินทางของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในตำบลบ้านไทยจะนิยมขับจักรยานสามล้อ เพราะขับง่ายและสะดวกในการใส่ของไม่ลำบากและลดการเกิดอุบัติเหตุเพราะจักรยานสามล้อสามารถควบคุมการทรงตัวได้ดี จะมีเพียงผู้สูงอายุบางส่วนที่ขับรถจักรยานยนต์เพราะว่ารวดเร็วและสะดวกสบายในการเดินทางไปทำธุระที่ต่างหมู่บ้าน

ภาพที่ 16 วิธีชีวิตด้านการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

ผู้สูงอายุที่ตำบลบ้านไทยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำไร่ ทำนา ช่วงเวลาที่ว่างจากการทำนาก็จะเลี้ยงหลานและทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวและคนชุมชน

วิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของตำบลบ้านไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุที่เป็นตัวขับเคลื่อนให้ชุมชนมีการใช้จ่ายในชุมชนมากกว่าการออกไปใช้จ่ายนอกชุมชนทำให้มีเงินหมุนเวียนภายในชุมชนและยังสามารถเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ภาพที่ 17 วิถีชีวิตด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุตำบลบ้านไทย

ในทุกๆวันตอนเย็นผู้สูงอายุในหมู่บ้านจะนำสินค้าที่หาได้ตามครัวเรือนมาขายในตลาดนัดของชุมชน สินค้าส่วนใหญ่ จะเป็นผัก ปลา และอาหารพื้นบ้าน คนส่วนใหญ่ที่มาจับจ่ายใช้สอยก็คือคนในชุมชน เพราะได้สินค้าที่ปลอดสารพิษและมีราคาที่ถูกช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้

วิถีด้านวัฒนธรรมประเพณี

กลุ่มใบตอง

เมื่อก่อนคนเฒ่าคนแก่ในสมัยโบราณเวลาทำบายศรีจะไม่หันกลีบจะทำแบบเรียบง่าย พอมีการได้เรียนรู้จากท่านอาจารย์ที่มาให้ความรู้ในการทำบายศรีก็มีพัฒนาการทำกลีบใบตองมากยิ่งขึ้นและทำได้สวยงามขึ้นจากเดิม ในการสอนการทำบายศรีนี้จะรวมกลุ่มสอนอยู่ที่ ศูนย์พัฒนาสตรี บำโพหนอง ม.11 ในช่วงยุคสมัยนั้น ก็ได้มีการส่งหมู่บ้านเข้าร่วมประกวดหมู่บ้านดีเด่นได้รางวัล แหวนทองคำ หลังจากนั้นประมาณปี พ.ศ.2536 ก็ได้มีการสืบทอดในรุ่นต่อมา (ที่มา:สัมภาษณ์นางสุจิตร์ ประสวนศรี ณ วันที่ 2 กรกฎาคม 2560)

ภาพที่ 18 ผู้สูงอายุรวมกันทำพานบายศรีเพื่อประกอบพิธีไหว้เจ้าแม่พิมพ์ดี